

<<Başka Bir İktisat / Zihniyet / Yaşam / Dünya Mümkün>> Sempozyumu Sonuç Bildirgesi ^(*)

- I. Yaşadığımız ekonomik kriz sürecinde bilim adına kamuoyu önünde yaygın olarak medyada akademisyen kimliğiyle bilgi hegemonyasını elinde tutan, iktisadi kâr ve rekabet merkezli, teknik, alternatifsiz, sorgulanamaz bir disiplin şeklinde sunan sermayenin “organik iktisatçıları” na karşı “başka bir iktisat mümkün” demenin gereğine inanıyoruz. Serbest piyasayı doğal bir düzen görmüyor, rekabetçiliğin insanlığın sorunlarına çözüm olduğunu reddediyoruz. Toplumsal yararı öne çıkararak, emekten yana alternatiflerin bulunduğunu hatırlatıyoruz. Her şeyin ötesinde medya sermayesini / gücünü de arkasına alarak konuyu çağdaş-tutucu, bir bilen-cahil, ikilemine sokarak farklı düşüncelerin sesini kısmayı amaçlayanlar bizleri, akademik topluluğun tümünü temsil etmemektedir. Bizler

-
- (*) Öğretim Elemanları Sendikası İstanbul Şubeleri tarafından 14 Temmuz 2001 tarihinde <<Başka Bir İktisat / Zihniyet / Yaşam / Dünya Mümkün>> Sempozyumu dört oturum halinde düzenlenmiştir. Oturumlar ve katılımcılar;
* **1980’den Günümüze Neo-liberal Politikalar ve Türkiye**
Aziz Konukman-Sezai Temelli-Mehmet Türkay
* **Küreselleşme Süreci ve İdeolojisi**
Şule Necef-Ahmet Çakmak-İşaya Üşür
* **Küreselleşme Karşıtı Hareketler: deneyimler, gerilimler, beklentiler..**
Özlem Onaran-Ahmet İnsel-Hayri Kozanoğlu-Tanay Sıtkı Uyar
* **Küreselleşme Karşıtı Gösteriler: Bir Tanık**
Ali Tonak

kendi içimizdeki bazı görüş farklılıklarına karşın bilimin devletten, sermayeden, dinden bağımsız olması gerektiği noktasında birleşiyor, “sermaye” sözcüğünün bilim adına sunulmasına karşı çıkıyoruz.

- II. Kapitalist küreselleşme karşımıza iktisadi, politik, kültürel tüm yaşam alanlarını kâr mantığına, sermaye birikim sürecinin gereklerine terk etmek anlamına gelen neo-liberal küreselcilik ideolojisiyle çıkıyor. Uluslararası sermaye tüm dünya ekonomisini kontrol ederek, her koşulda belirleyici olmak, koyduğu kurallara uymayanları yok saymak, cezalandırmak, dışlamak gibi bir strateji izliyor. İdeolojilerin sonu denirken küreselciliğin kendisi “bir büyük anlatı” olarak karşımızda duruyor, hegemonyasını arkasına aldığı sermayenin gücüyle insanlığa dayatıyor.
- III. Serbest piyasa kapitalizminin tüm toplumsal ilişkilere nüfuz etmesiyle büyümenin hızlanacağı, istihdamın artacağı, gelir, servet ve refah dağılımının düzeleceği tezlerini hayat yalanlıyor. Üretici faaliyetlerdeki kârların sıkışması sermayenin spekülâtif alanlara yönelmesini, mali sermayenin egemenliğinin pekişmesini getiriyor. Modernizasyon kılıfıyla uygulanan “karşı reformlar” kamusal eğitim, sağlık, sosyal güvenlik gibi sosyal hizmetlerin niteliğini düşürüyor, elit kesimlere yönelik yeni bir kâr olarak paralel hizmetler boy gösteriyor.
- IV. Kâr merkezlilik, doğal ve ekolojik çevrenin tahribatından çekinmiyor. Tarımın uluslarüstü şirketlerin kâr arayışlarına göre yeniden yapılandırılması tarım topraklarının değersizleştirilerek yağmalanması ile sonuçlanıp, yoksul köylüleri sefalete sürüklüyor. Bilgisayar, iletişim, gen teknolojisindeki atılımlar, bir yandan üretici güçlerin gelişmesinin, kişinin kendisini ve yeteneklerini geliştirmesinin olanaklarını yaratırken kâr mantığı bu potansiyelin yeterince insanlık yararına kullanımını engelliyor. Teknolojik gelişmeler iş haftasının kısaltılması, çalışmanın yeniden düzenlenmesi fırsatının değerlendirilmesi yerine bir kısım insanın aşırı çalışması diğerlerinin ise üretim süreçlerinden dışlanması sonucunu doğuruyor. Diğer yandan insanlık “tüketebildiğin kadar insansın” düsturuyla “tüketmecilik” ideolojisinin etkisi altında bırakılıyor.
- V. Uluslarüstü şirketler ulus devletlerin güç ve etkinlik alanlarını kendi çıkarlarına tabi kılmaya çalışırken, Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya

Bankası (WB), Dünya Ticaret Örgütü (WTO) gibi uluslararası mali kuruluşlar tüm dünyayı küresel sermayenin taleplerine göre şekillendirme misyonunu üstleniyorlar. Bu seçkin, demokratik olmayan sisteme karşı, iktisadi, politik, toplumsal tüm kararların, yaşamı bu kararlardan etkilenenler tarafından alınacağı, parlamento, yerel yönetimler, hükümet gibi toplumcu tercihlerin taşıyıcısı olması gereken kurumların geniş kitlelerin taleplerinin, çıkarlarının yansıtıcısı, olmak anlamında güçleneceği, katılımcı demokratik planlamanın teknolojinin olanaklarıyla bireylerin aktif katılımına kadar uzanacağı başka bir yaşam, zihniyet mümkün, en azından tartışmaya değer görünüyor.

VI. Dünyanın farklı coğrafyalarında yaşayan insanların benzer sorunlara, risklere, reçetelere muhatap olmaları teknolojik ilerlemenin emek ve toplumsal muhalefet güçleri arasında iletişimi kolaylaştırması enternasyonalizm için yeni olanaklar yaratıyor, sermayenin küreselleşmesi sürecinde yaşamı ve çıkarı zarar görenlerin, bir anlamda küreselleşme mağdurlarının, vicdanı ve bilinciyle bu gidişe dur demek isteyenlerin ortak taleplerini dillendirmenin, mücadelesini örgütlemenin nesnel koşulları oluşuyor. Bilim insanlarına da bu sürecin tartışılması, olanakların, fırsatların, gerginlik noktalarının demokratik kamuoyunun önüne konulması için görev düşüyor.

VII. Türkiye'nin bugün yaşadığı kriz 80'li yıllardan başlayarak IMF-WB gibi uluslararası mali kuruluşların denetiminde uygulanan ekonomik ve sosyal politikaların, benimsenen neo-liberal ideolojinin sonucudur. Ülke ekonomisinin her tökezleyişinde uluslararası mali sermayenin egemenliği daha da derinleşmekte, ülkenin küreselleşmenin kanat ülkesi olması yolunda yeni adımlar atılmaktadır. Uygulanan politikaların mali sermayenin krizden çıkış amacı dışında, üretime, teknolojik atılıma yönelik hiçbir hedefi ve ufku yoktur.

VIII. Türkiye ekonomisinin içine sürüklendiği iç ve dış borç dinamiğinden, borçların radikal bir biçimde yeniden yapılandırmasından, bu süreçlerden geçmişte büyük kazanç sağlamış mali sermayenin de servet temelinde vergilendirilmesinden başka bir çıkış gözükmemektedir. Sermaye kontrollerini, vergi sisteminin yükü çalışan kitlelerin taşıdığı dolaylı vergilerden, varlıklı kesimlere kaydıracak servet ve gelire yönlendirilmesinden başka bir çıkış gözükmemektedir.

direcek şekilde reformunu, tarımın “gıda güvenliği”, kırsal kesimin taleplerini ve geleceğini gözeterek bir yerden reforma tabi tutulmasını da içeren, kamunun ekonomiye müdahale alan ve yetkilerini genişleten düzenlemeler gereklidir.

- IX.** Bu öneri ve saptamaları yaparken, Türkiye'nin yaşadığı krizlerin de kapitalizmin doğasından kaynaklandığını, esasen küreselleşmenin kapitalizmin kendini yeniden üretebilmesine bir çare olarak dayatıldığını unutmamak gerekir. Bu anlamda bir sistem olarak kapitalizmi sorgulayan, aşmayı amaçlayan görüşlerin de toplumda tartışılabilmesi, sosyalizme uzanan başka toplum tahayyüllerinin kitlelere ulaşabilmesinde biz akademik topluluk üyelerine de önemli sorumluluk düşmektedir.
- X.** ABD'nin Seattle şehrinde düzenlenen toplantısıyla dünyanın gündemine gelen, o günden başlayarak güç ve dinamizm kazanan küreselleşme ve kapitalizm karşıtı hareketlere, bazı noktalarda eleştiri hakkımızı saklı tutarak sempatiyle bakıyor ve destekliyoruz. Dünyadaki baskıları, adaletsizlikleri, eşitsizlikleri, sömürü ve dışlanmayı mutlak kabul etmeyen ortak bir karşı çıkışın gereğine inanıyoruz. İnsanlık onurundan, özgürlükten, eşitlikten, paylaşmadan yana; kapitalizmi aşmayı amaçlayan, ırk ve cins ayrımına karşı çıkan, ekolojist, savaş karşıtı; yeni bir enternasyonalizmi örmeyi hedeflerken iç ilişkilerinde demokratik, katılımcı, uzlaşma kültürünü özümsemiş uluslararası hareketin bir parçası olarak görüyoruz.